

**การตรวจร่างสัญญา การสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ
และอำนาจศาลในการเพิกถอนหรือปฏิเสธการบังคับ
ตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ¹**

เกษมพงศ์ ติรณานนท์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจร่างสัญญา การสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ และอำนาจศาลในการเพิกถอนหรือปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการตรวจร่างสัญญาของสำนักงานอัยการสูงสุด สัญญาทางปกครอง สัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ การอนุญาโตตุลาการรวมทั้งกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตรวจร่างสัญญาของสำนักงานอัยการสูงสุด การอนุญาโตตุลาการ และการสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า ในการตรวจร่างสัญญาของสำนักงานอัยการสูงสุดนั้น มีบทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดบทบาทของสำนักงานอัยการสูงสุดในการตรวจร่างสัญญาของหน่วยงานของรัฐไว้ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.2553 มาตรา 23 กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาตรา 93กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด อีกทั้งพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ.2562 มาตรา 41 กำหนดว่า เมื่อได้ผลการคัดเลือกเอกชนและร่างสัญญาร่วมลงทุนที่ผ่านการเจรจากับเอกชนที่ได้รับคัดเลือกแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการนำส่งร่างสัญญาร่วมลงทุนให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณาและมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2535 ก็ได้กำหนดให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณาก่อนลงนามด้วย

ส่วนในการสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการนั้น พบว่าพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 15 กำหนดว่า ในสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน คู่สัญญาอาจตกลงให้ใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทได้ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2558 เรื่อง

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง การตรวจร่างสัญญา การสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการและอำนาจศาลในการเพิกถอนหรือปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นริง และรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตาสว่าง

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (บางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การทำสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน กำหนดว่า ในสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ถ้าเป็นสัญญาที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน หรือสัญญาสัมปทาน ที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้สัมปทาน หน่วยงานของรัฐไม่ควรเขียนผูกมัดในสัญญาให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้ชี้ขาด แต่หากมีปัญหาความจำเป็นหรือเป็นข้อเรียกร้องของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเป็นราย ๆ ไป เพราะฉะนั้น ในสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชนที่มีข้อตกลงให้ระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น หน่วยงานจะส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดหาพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการแทนหน่วยงานของรัฐนั้น และจะขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทนั้นด้วย โดยระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ.2560 ข้อ 75 กำหนดว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐร้องขอให้แต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการให้อธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เสนอรายชื่อพนักงานอัยการผู้มีความเหมาะสม เพื่อขออนุมัติต่ออัยการสูงสุดพิจารณาแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการ

เมื่อกระบวนการอนุญาโตตุลาการได้ดำเนินไปจนกระทั่งคณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดแล้ว พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 40 (2) (ข) กำหนดว่า คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งอาจคัดค้านคำชี้ขาดโดยยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดได้ ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ เมื่อมีกรณีปรากฏต่อศาลว่าการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกรณีคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามคำชี้ขาดมาตรา 44 กำหนดว่า ศาลมีอำนาจปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การพิจารณาตรวจร่างสัญญาของสำนักงานอัยการสูงสุด การสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ และอำนาจศาลในการเพิกถอนหรือปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ ยังมีปัญหาหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่งในการตรวจร่างสัญญาของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยเฉพาะสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ มีกฎหมายต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดในการตรวจร่างสัญญาของหน่วยงานทางรัฐไว้หลายฉบับ แต่ปรากฏว่าสำนักงานอัยการสูงสุดไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตรวจร่างสัญญาไว้โดยชัดเจน ส่งผลให้การตรวจร่างสัญญาเป็นเพียงการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ละเอียดรอบคอบเพียงพอ และไม่อาจรักษาผลประโยชน์ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งอาจมีข้อพิพาทเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องจากข้อสัญญาที่สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจร่างนั้นได้

ประเด็นที่สองในการสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายหน่วยงานของรัฐในสัญญา สัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน โดยเฉพาะสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะนั้น แม้หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่จะขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายหน่วยงานของรัฐ แต่สำนักงานอัยการสูงสุดก็ไม่มีระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาสรรหาพนักงานอัยการเพื่อทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการอย่างชัดเจน มีเพียงระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ.2560 ข้อ 75 เท่านั้น ที่กำหนดให้อธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เป็นผู้เสนอรายชื่อพนักงานอัยการต่ออัยการสูงสุด เพื่ออนุมัติให้พนักงานอัยการนั้นทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้การพิจารณาสรรหาพนักงานอัยการเป็นไปตามดุลพินิจของอธิบดี สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เท่านั้น ซึ่งพนักงานอัยการที่ได้รับการสรรหาดังกล่าวอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักกฎหมายมหาชนที่ใช้กับสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ รวมถึงหากกรณีพนักงานอัยการผู้นั้นเคยปฏิบัติหน้าที่ตรวจร่างสัญญานั้นมาแล้ว ย่อมทำให้การพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการไม่ได้รับการวินิจฉัยอย่างรอบด้านแต่อาจจำกัดอยู่เพียงแนวคิดที่ใช้ในการตรวจร่างสัญญาเท่านั้น

ประเด็นที่สามอำนาจของศาลปกครองในการทบทวนตรวจสอบคำชี้ขาดนั้น ศาลปกครองจำกัดเพียงการตรวจสอบในกระบวนการพิจารณาพิจารณาและทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเท่านั้น โดยศาลปกครองไม่ลงลึกไปตรวจสอบถึงเนื้อหาหรือมูลเหตุในการทำสัญญาพิพาทตามคำชี้ขาดแต่อย่างใดซึ่งในกรณีที่มีการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อเอื้อประโยชน์บางประการแก่เอกชนในการทำสัญญาพิพาท และมีการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง อันถือเป็นเรื่องความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ได้ได้รับการตรวจสอบจากศาลปกครอง ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณแผ่นดินในการชำระหนี้ให้แก่เอกชน อันกระทบถึงระบบเศรษฐกิจ หลักการบริการสาธารณะ และประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะ คือ

1. สำนักงานอัยการสูงสุดควรจัดให้มี “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการตรวจร่างสัญญาภาครัฐ พ.ศ. ...” เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจร่างสัญญาของพนักงานอัยการ ทำให้การตรวจร่างสัญญาได้รับการพิจารณาจากพนักงานอัยการที่มีความเหมาะสมตามมูลค่าหรือความสำคัญของสัญญา แต่แต่ละประเภท ทั้งยังเป็นการป้องกันข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อีกด้วย โดยอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดว่า ในการตรวจร่างสัญญาของสำนักงานที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงานอัยการสูงสุดนั้น จะต้องคำนึงถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ไม่ให้ราชการเสียเปรียบ คู่ครองสาธารณชน ความเป็นธรรมของคู่สัญญา ความชัดเจนและเจตนารมณ์ของสัญญา ป้องกันมิให้เกิดข้อพิพาทขึ้นในอนาคต การจ่ายสำนวนตรวจร่างสัญญาให้พนักงานอัยการ ให้คำนึงถึง ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ทำงาน ประเภทของสัญญา มูลค่าของสัญญา และความเหมาะสมในการรับผิดชอบสำนวน ตลอดจนปริมาณคดีที่พนักงาน

อัยการผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบ ให้พนักงานอัยการ สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาตรวจร่างสัญญา(1) อธิบดีอัยการ เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าเกินกว่าสี่สิบล้านบาทขึ้นไป(2) รองอธิบดีอัยการ เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาท แต่ไม่เกินสี่สิบล้านบาท แล้วเสนออธิบดีอัยการเพื่อทราบ(3) อัยการพิเศษฝ่าย เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินสิบล้านบาท แล้วเสนอรองอธิบดีอัยการเพื่อทราบ(4) อัยการชั้น 6 เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินเจ็ดสิบล้านบาท แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อทราบ(5) อัยการชั้น 5 เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินห้าสิบล้านบาท แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อทราบ(6) อัยการชั้น 4 เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินสองสิบล้านบาท แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อทราบ(7) อัยการชั้น 3 เป็นผู้พิจารณาตรวจร่างสัญญาที่มีมูลค่าไม่เกินหนึ่งสิบล้านบาท แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อทราบ และในการพิจารณาตรวจร่างสัญญา รวมลงทุน สัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ หรือสัญญาที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หรือสัญญาที่อัยการสูงสุดเห็นสมควร ให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันพิจารณาตรวจร่างสัญญานั้น โดยคณะทำงานนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยพนักงานอัยการในสังกัดของ สำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ และสำนักงานที่ปรึกษาทนายความ

2. ควรยกเลิกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ.2560 ข้อ 75 และควรจัดให้มี “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการสรรหาพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ...” เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสรรหาและเสนอชื่อพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ ทำให้พนักงานอัยการที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม มีความเป็นกลางและเป็นอิสระ รวมทั้งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิพาท โดยกำหนดรายละเอียดว่า กรณีหน่วยงานของรัฐร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ ให้อธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เสนอชื่อพนักงานอัยการผู้มีความเหมาะสม มีความเป็นกลางและเป็นอิสระ ต่ออัยการสูงสุดเพื่ออนุมัติให้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการพนักงานอัยการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องเป็นข้าราชการอัยการตั้งแต่ชั้น 6 ขึ้นไป หรือเป็นอัยการอาวุโสที่พ้นจากตำแหน่งสุดท้ายก่อนดำรงตำแหน่งอัยการอาวุโสไม่ต่ำกว่าอัยการชั้น 6 พนักงานอัยการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องไม่เคยเป็นอนุญาโตตุลาการที่ถูกคัดค้านเพราะเหตุแห่งความเป็นกลางหรือเป็นอิสระ และถูกศาลเพิกถอนการเป็นอนุญาโตตุลาการพนักงานอัยการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบสำนวนข้อพิพาทในเรื่องที่จะทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของสำนวน ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้สั่งคตินั้น พนักงานอัยการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการผู้ทำหน้าที่ตรวจร่างหรือเกี่ยวข้องกับการตรวจร่างสัญญาที่พิพาทนั้น พนักงานอัยการที่ถูกเสนอชื่อจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในการดำเนินคดีแพ่งและพาณิชย์ คดีปกครอง คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หลักกฎหมายมหาชน การบริหารราชการแผ่นดิน มีความรู้

เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ หรือการร่วมลงทุนระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่พิพาทนั้น

3.ปัญหาอำนาจศาลในการเพิกถอนหรือปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 โดยในกรณีเป็นสัญญาสัมปทานบริการ สาธารณะ หากศาลเห็นว่ามีความเห็นว่าการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ศาลมีอำนาจได้ส่วนเพื่อให้ได้ความจริงได้ ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ ศาลสามารถลงลึกไปตรวจสอบเหตุแห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตั้งแต่ที่ปรากฏ ในขั้นตอนการทำสัญญา มิได้จำกัดเพียงการตรวจสอบในกระบวนการอนุญาโตตุลาการเท่านั้น โดยควรแก้ไข พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 40 (2) (ข) จากเดิมซึ่งระบุว่า “...ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ ในกรณีดังต่อไปนี้... (2) มีกรณีปรากฏต่อศาลว่า... (ข) การยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัด ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน...” โดยแก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า “...ให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดได้ ในกรณีดังต่อไปนี้... (2) มีกรณีปรากฏต่อศาลว่า... (ข) การยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัด ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ เมื่อมีเหตุ อันควรเชื่อว่าการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ให้ศาลมีอำนาจได้ส่วนเพื่อให้ได้ความจริง...” และควรแก้ไขพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 44 จากเดิมซึ่งระบุว่า “ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดตามมาตรา 43 ได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน” โดยเพิ่มเติมเป็นวรรคสอง ของมาตรา 44 ความว่า “...ในสัญญาสัมปทานบริการสาธารณะ เมื่อมี เหตุอันควรเชื่อว่าการยอมรับหรือบังคับตามคำชี้ขาดจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน ให้ศาลมีอำนาจได้ส่วนเพื่อให้ได้ความจริง”

เอกสารอ้างอิง

- จุลสิงห์ วสันตสิงห์.สำนักงานอัยการสูงสุดกับการตรวจร่างสัญญาให้รัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีสัญญาสัมปทาน การบริการสาธารณะ.กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2539.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์.กฎหมายปกครอง เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.
- เสาวนีย์ อัสวโรจน์. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีการระบับข้อพิพาททางธุรกิจโดยอนุญาโตตุลาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

อนันต์ จันทรโอภากร.ทางเลือกในการระงับข้อพิพาท : การเจรจา การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท การ
อนุญาโตตุลาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.